

POŻEGNANIA

Jerzy Fedak 1931–2015

Jerzy Fedak urodził się 1 sierpnia 1931 r. w Ostrowi Mazowieckiej. Tam też rozpoczął naukę w szkole podstawowej. Wybuch II wojny światowej zaskoczył Fedaków w rodzinnej miejscowości, a później z powodu działań wojennych Jerzy wraz z rodzicami i dwojgiem rodzeństwa przeniósł się do Lwowa. Dwa lata później, 21 czerwca 1941 r. po otwarciu się frontu wojennego, tym razem niemiecko-sowieckiego, nastąpiła kolejna ewakuacja – razem do Radzieckiej Republiki Kazachskiej. W Kazachstanie Jerzy Fedak kontynuował swoją edukację w szkole rosyjskiej. W 1943 r. trafił do Moskwy, gdzie przebywał w polskim domu dziecka. Dzieje wojenne jego rodziny nie są do końca jasne, ponieważ informacje w oficjalnych dokumentach złożonych w instytucie (30.10.1957 r.) różnią się od przekazywanych ustnie przez pracowników IG. Według informacji zawartej w dokumentach, Jego ojciec Piotr Fedak – z zawodu nauczyciel – miał zostać rozstrzelany przez hitlerowców w trakcie kampanii wrześniowej. Natomiast naprawdę zginął w łagrze, co miały potwierdzić materiały otrzymane z międzynarodowego stowarzyszenia „Memoriał”. Z kolei jego starszy brat, żołnierz armii Berlinga, zginął w trakcie działań wojennych. W 1946 r. Jerzy z matką Julią jako repatrianci powrócili do Polski. Osiedlili się w Lublinie, gdzie 15-letni Jerzy podjął naukę w Gimnazjum im. Stanisława Staszica. Pomimo traumatycznych przeżyć z czasów wojny młody Fedak zaakceptował nową ludową rzeczywistość i w 1946 r. wstąpił do ZWM (Związek Walki Młodych) – polskiej komunistycznej organizacji młodzieżowej, a następnie w 1952 r. do PZPR. Wkrótce po ukończeniu szkoły średniej Jerzy Fedak wyjechał do ZSRR, gdzie został przyjęty na Wydział Geologiczny Państwowego Uniwersytetu w Odessie. W latach 1955–1957 kontynuował studia na Wydziale Geologii na uniwersytecie w Kijowie. Obronił pracę „Projekt poszukiwań rud cynku, ołowiu i złota w Górnym Żelsaju (Zachodnia Syberia)” i uzyskał tam stopień magistra inżyniera w specjalności poszukiwania kopalin użytecznych. Po powrocie do kraju w październiku 1957 r. został zatrudniony w Instytucie Geologicznym w Zakładzie Rud Metali Nieżelaznych. Zajmował się poszukiwaniami złóż rud cynku i ołowiu. W lutym 1959 r. objął obowiązki kierownika Pracowni Rud Polimetalicznych, a jego kolejnym zadaniem była prospekcja rud metali nieżelaznych – niklu, chromu i innych surowców związanych ze skałami magmowymi i metamorficznymi na obszarze Sudetów. W swojej praktyce zawodowej stosował metody zdjęć geologiczno-poszukiwawczych, geochemicznych i szlichowych. Te ostatnie były wykorzystywane zwłaszcza podczas poszukiwań chromitu, kasyterytu i rozsypek złotośnośnych. Z lat 1960–1963 pochodzą jego artykuły i opracowania „Metalogeneza regionalna i metodyka sporządzania map metalogenicznych” i „Perspektywy nikłoności Sudeckich intruzji zasadowych” (Prz. Geol., 10: 23–27) oraz „Projekt prac geologicznych związanych z poszukiwaniami złóż rud niklu na lata 1962–1963” (Nar. Arch. Geol. PIG-PIB, War-

szawa, kat. R/3645). Był również współautorem, wraz z Marią Lindner, ważnego opracowania „Metalogeneza Sudetów”. Praca wykonana w 1965 r. została wówczas utajniona. W 1970 r. obronił pracę doktorską zatytułowaną „Rozsypiskowe koncentracje chromitu i złota alpejskiej epoki metalogenicznej w rejonie Sudeckim”. W 1974 r. Jerzemu Fedakowi powierzono stanowisko kierownika nowo powstałej Pracowni Metalogenezy w Zakładzie Złóż Rud Metali. Dwa lata później, w październiku 1976 r. został powołany na stanowisko eksperta Wydziału Geologii RWPG w Moskwie, które zajmował przez 5-letnią kadencję, do 10 grudnia 1981 r. Po powrocie do instytutu otrzymał kolejną nominację – w czerwcu 1982 r. został przeniesiony do Zakładu Geologii Gospodarczej, gdzie objął funkcję kierownika Pracowni Współpracy z Zagranicą. W latach 1986–1987 uczestniczył także w dużym interdyscyplinarnym kontrakcie w Algierii, zawartym pomiędzy Geopolem a EREM Boumerdes, w którym wzięła udział liczna kadra pracowników instytutu. W 1988 r. Jerzemu Fedakowi na krótko powierzono funkcję kierownika Działu Współpracy z Zagranicą, ponieważ już w czerwcu 1990 r. w wyniku reorganizacji został z tego stanowiska zwolniony. Wiały już wówczas „nowe wiatry historii”. W listopadzie 1990 r. złożył on podanie do dyrektora instytutu o rozwiązanie umowy o pracę, a do podjęcia takiej decyzji „skłoniła go trudna sytuacja ekonomiczna instytutu oraz nowa koncepcja PIG współpracy z zagranicą, w której nie przewiduje się pełnego wykorzystania jego kwalifikacji i doświadczeń”. Sprawa została zamknięta.

Jerzy Fedak zmarł 22 grudnia 2015 r. w Warszawie, osierocając żonę i syna. Żegnamy dobrego fachowca, osobę skromną i koleżeńską.

Halina Urban